
Vergaderjaar 2021–2022

35 975 IX

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Financiën (IXB) en de begrotingsstaat van Nationale Schuld (IXA) voor het jaar 2021 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL	3
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	4
1	Leeswijzer	4
2	Beleid	5
2.1	Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties IXB	5
2.2	Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties IXA	11
2.3	Overzicht Coronamaatregelen	13
3	Beleidsartikelen Ministerie van Financiën (IXB)	14
3.1	Artikel 1 Belastingen	14
3.2	Artikel 2 Financiële markten	19
3.3	Artikel 3 Financieringsactiviteiten publiek-private sector	21
3.4	Artikel 4 Internationale financiële betrekkingen	24
3.5	Artikel 5 Exportkredietverzekeringen, -garanties en investeringsverzekeringen	26
3.6	Artikel 6 Btw-compensatiefonds	29
3.7	Artikel 9 Douane	30
3.8	Artikel 13 Toeslagen	32
4	Beleidsartikelen Nationale Schuld (IXA)	36
4.1	Artikel 11 Financiering staatsschuld	36
4.2	Artikel 12 Kasbeheer	38
5	Niet-beleidsartikelen	40
5.1	Artikel 8 Apparaat Kerndepartement	40
5.2	Artikel 10 Nog onverdeeld	41

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 en 2

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van [artikel 2.3](#), eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2021 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Financiën (IXB); en
2. de begrotingsstaat van Nationale Schuld (IXA).

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Financiën,

W.B. Hoekstra

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

De voorliggende suppletoire begroting bevat de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van de eerste suppletoire begroting 2021 inclusief de incidentele suppletoire begrotingen van het ministerie van Financiën (IXB) en Nationale schuld (IXA).

In hoofdstuk 2 zijn de overzichten opgenomen met de belangrijkste mutaties: in paragraaf 2.1 voor artikel 1 t/m 13 van IXB en in paragraaf 2.2 voor artikel 11 en 12 van IXA.

Hoofdstuk 3 en hoofdstuk 4 bevatten per beleidsartikel een budgettaire tabel. Conform de Rijksbegrotingsvoorschriften (RBV) worden per artikel de mutaties (van de Miljoenennota en overige mutaties tezamen) die groter of gelijk zijn aan de ondergrenzen in de onderstaande staffel (tabel 1) toegelicht. Vanwege de staffel kan de som van de toegelichte mutaties afwijken van de totale mutatie op het artikel.

Tabel 1 Ondergrenzen conform RBV

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 en < 1000	5	10
=> 1000	10	20

Beleidsmatige mutaties zijn het gevolg van nieuw beleid. Technische mutaties zijn het gevolg van bestaand beleid (bijvoorbeeld overboekingen en ramingsbijstellingen).

De toelichting op de mutatie van de belastingontvangsten is in de Najaarsnota opgenomen.

2 Beleid

2.1 Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties IXB

In onderstaande tabellen worden de belangrijkste supplettaire uitgaven- (tabel 2) en ontvangstenmutaties (tabel 3) weergegeven.

Tabel 2 Belangrijkste supplettaire uitgavenmutaties 2021 (Tweede supplettaire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Uitgaven 2021
Vastgestelde begroting 2021		10.851.155
Stand 1^e supplettaire begroting 2021		12.225.263
Belangrijkste supplettaire mutaties		
1) Belasting- en invorderingsrente	1	65.000
2) Externe inhuur	1	- 67.710
3) Bijdrage aan SSO's	1	- 33.172
4) Vergroten menselijke maat	1,13	12.957
5) Kasschuif kapitaalinjectie Invest International	3	- 117.000
6) Kasschuif kapitaalinjectie Invest NL	3	- 130.000
7) Bijstelling raming verliezen EGF	4	- 19.079
8) Schade-uitkering herverzekeringen leverancierskredieten	5	- 945.000
9) Uitvoeringskosten herverzekeringen leverancierskredieten	5	20.000
10) Schade-uitkering EKV	5	75.000
11) Mutatie begrotingsreserve EKV	5	- 92.244
12) Aanpassing btw-compensatiefonds	6	148.641
13) Ramingsbijstelling nog onverdeeld	10	- 98.295
14) Kasschuif kindregeling	10	- 200.000
15) Kasschuif herstel toeslagen: brede hulp door gemeenten	10	- 36.147
16) Overige mutaties		- 25.649
Stand 2^e supplettaire begroting 2021		10.782.565

Toelichting

1. *Belasting- en invorderingsrente*

De hoger dan geraamde te betalen rente van € 65 mln. is het effect van de definitieve verdeelsleutel over boetes en rente tussen de Sociale Fondsen en Financiën. Deze wordt gebaseerd op de daadwerkelijke verhouding tussen loon- en inkomstenbelasting en sociale premies. Aangezien de loon- en inkomstenbelasting hier een groter aandeel in heeft dan eerder ingeschat, wordt het aandeel van Financiën in te betalen rente groter.

2. *Externe inhuur*

De uitgaven aan externe inhuur van de Belastingdienst vallen naar verwachting € 68 mln. lager uit, omdat de geschatte aantallen op een aantal dossiers (onder andere registraties E-commerce en inzageverzoeken FSV) lager zijn dan eerder dit jaar verwacht. Hierdoor was het beroep op extra inhuur/uitzendkrachten fors lager. Zo is de omvang van de handmatige werkzaamheden in het noodspoor E-commerce significant lager uitgevallen dan voorzien. Dit komt doordat een lager aantal bedrijven deelneemt aan de regeling dan werd aangenomen. Bovendien is het gelukt de extra werkzaamheden op verschillende terreinen grotendeels met bestaande capaciteit te verrichten. Hierbij

- speelt ook een rol dat in 2021, vanwege langer aanhoudende coronamaatregelen, reguliere werkzaamheden als invordering en buitentoezicht op een lager niveau hebben plaatsgevonden en bestaande capaciteit ingezet kon worden voor extra werkzaamheden.
3. *Bijdrage aan SSO's*
Als gevolg van het thuiswerken vanwege corona, vallen de huisvestings- en facilitaire kosten ten behoeve van de uitbreiding van de Belastingdienst € 33 mln. lager uit. In 2021 was er vanwege de thuiswerkmaatregelen minder noodzaak om facilitaire aanpassingen te doen in de kantooromgeving, zijn er diverse meevallers op het terrein van bestellingen van kantoorartikelen en het niet doorgaan van opleidingsdagen. Ook werkt vertraging bij het Rijksvastgoedbedrijf door naar de facilitaire uitgaven van de Belastingdienst.
 4. *Vergroten menselijke maat*
In de kabinetsreactie op het rapport «Ongekend Onrecht» van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag van 15 januari 2021 zijn lessen getrokken: de dienstverlening van de overheid moet sterk worden verbeterd en de menselijke maat moet het leidende principe worden bij het uitvoeren van wetten en regels. In de eerste suppletoire begroting is reeds een eerste tranche structurele middelen voor de Belastingdienst en Toeslagen verwerkt. Aanvullend wordt bij deze tweede suppletoire begroting de tweede tranche verwerkt. De Belastingdienst heeft budget ontvangen om invulling te geven aan de noodzakelijke verbeteringen die de kabinetsreactie benoemt. Het gaat om het uitbreiden van het huidige Stella-proces, het uitbreiden van mogelijkheden tot persoonlijk contact met de Belastingdienst en het versterken van de kwaliteit van de dienstverlening via de Belastingtelefoon. Bovendien wordt er een loket «rechtsstatelijkheid» ingericht waar medewerkers met signalen en meldingen terecht kunnen om te wijzen op mogelijke hardheid van regelgeving en werkwijzen die tot onwenselijke situaties voor burgers (en bedrijven) leiden. DG Toeslagen heeft budget ontvangen om de persoonsgerichte dienstverlening te versterken vanuit signalen en analyse, en het versterken van de regie op de burgerprocessen in de hele keten.
 5. *Kasschuif kapitaalinjectie Invest International*
De begrotingsreeks voor de kapitaalinjectie Invest International wordt getemporeerd door vertraging in de oprichting van Invest International per 1 oktober 2021. Het deel (€ 117 mln.) dat in 2021 niet nodig is, zal voor een deel worden doorgeschoven naar 2022 (€ 30 mln.), omdat de verwachting is dat er volgend jaar meer kapitaal nodig is dan tot nu toe was voorzien. Het overige deel (€ 87 mln.) wordt doorgeschoven naar 2026, het laatste jaar waarin kapitaal staat begroot voor Invest International. De omvang van de totale kapitaalinjectie verandert met deze kasschuif niet. Dit blijft € 833 mln.
 6. *Kasschuif kapitaalinjectie Invest NL*
Voor het totale beschikbare kapitaal voor Invest-NL in 2021 zijn verplichtingen aangegaan. Doordat daadwerkelijke investeringen (kasuitgaven) door Invest-NL in bedrijven en fondsen echter op latere momenten en soms gefaseerd plaatsvindt, moet de kasreeks voor de kapitaalinjectie worden aangepast. Daarom wordt € 130 mln. kasbudget naar latere jaren verschoven.
 7. *Bijstelling raming verliezen EGF*
De uitgaven voor het EIB pan-europees garantiefonds zijn met € 19,1 mln. naar beneden bijgesteld. De verwachte verliezen van het EGF zijn bijgesteld aan de hand van laatste ramingen van de EIB. De verwachting

- van € 260 mln. aan verliezen over de totale looptijd van het fonds blijft ongewijzigd. Het zwaartepunt in de verliezen wordt nu in 2022 en 2023 verwacht.
8. *Schade-uitkering herverzekeringen leverancierskredieten*
De schade-uitkering voor de herverzekering leverancierskredieten is met € 945 mln. naar beneden bijgesteld. De schade-uitkering is beperkt gebleven als gevolg van het beperkt aantal faillissementen. Daarnaast is de regeling per 1 juli 2021 beëindigd.
 9. *Uitvoeringskosten herverzekeringen leverancierskredieten*
De uitvoeringskosten voor herverzekering leverancierskredieten zijn met € 20 mln. opgehoogd. De originele raming zag enkel toe op facturen van 2021. Begin 2021 zijn echter ook de laatste facturen gerelateerd aan 2020 betaald, welke over de jaargrens zijn heengeschoven. De kosten vallen hierdoor hoger uit dan initieel begroot.
 10. *Schade-uitkering EKV*
In 2021 valt de schade-uitkering naar verwachting € 75 mln. hoger uit. Dit heeft grotendeels te maken met het getekende multilaterale akkoord voor de schuldenkwijtschelding van Sudan. Het kwijt te schelden bedrag voor Nederland bedraagt € 75 mln. en hier dient enkel nog een bilateraal akkoord voor gesloten te worden. Gezien de recente ontwikkelingen in Sudan, is het op dit moment echter onzeker of het bilateraal akkoord nog in 2021 wordt gesloten. Indien het bilaterale akkoord niet in 2021 wordt gesloten, valt de schade-uitkering niet hoger uit.
 11. *Mutatie begrotingsreserve EKV*
De raming van de begrotingsreserve wordt met € 92,2 mln. naar beneden bijgesteld. De begrotingsreserve wordt gevoed door de premieontvangsten. Door een afname van de verwachte premieontvangsten daalt ook de verwachte storting in de begrotingsreserve. De onderliggende reden hiervoor is het uitblijven van grote transacties.
 12. *Aanpassing btw-compensatiefonds*
Deze mutatie betreft een bijstelling van het btw-compensatiefonds (BCF). Als gevolg van overhevelingen van budget van ministeries naar decentrale overheden, wordt een bedrag zonder btw in het gemeente- of provinciefonds gestort. Het geraamde btw-deel wordt in het BCF gestort. Gemeentes en provincies kunnen de betaalde btw daarna weer terugvragen bij BCF (€ 148,6 mln.). Tegenover deze extra uitgaven staan gelijke ontvangsten.
 13. *Ramingsbijstelling nog onverdeeld*
Niet alle resterende middelen op artikel 10 (Nog onverdeeld) zijn in 2021 benodigd of kunnen niet worden ingezet. Er valt daarom € 98 mln. aan nog onverdeelde middelen vrij. Hiervan is € 55 mln. al eerder vermeld in de verdiepingsbijlage van de Ontwerpbegroting IX 2022.
 14. *Kasschuif kindregeling*
In de eerste incidentele suppletore begroting inzake Herstel Toeslagen is budget beschikbaar gesteld voor uitvoering van de kindregeling van gedupeerden van de toeslagenaffaire. De uitvoering hiervan zal pas in 2022 starten en derhalve wordt € 200 mln. kasbudget naar 2022 geschoven.
 15. *Kasschuif herstel toeslagen: brede hulp door gemeenten*
Gedupeerden van de toeslagenaffaire kunnen via hun gemeenten ondersteuning krijgen. Gemeenten worden hiervoor door Toeslagen gecompenseerd. Hiervoor wordt op korte termijn een tweede specifieke uitkering gepubliceerd, waarvan de verplichting naar verwachting wordt aangegaan in 2021¹. Hiervan wordt € 12 mln. in 2021 vooruit betaald. Dit

¹ Kamerstukken II 2021-2022, 19 622

budget wordt overgeboekt naar artikel 13 (Toeslagen) en een deel zal worden overgeboekt naar het BTW-compensatiefonds. De overige € 36 mln. wordt doorgeschoven naar 2022.

Tabel 3 Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2021 (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Ontvangsten 2021
Vastgestelde begroting 2021		156.109.288
Stand 1^e suppletoire begroting 2021		167.615.733
Belangrijkste suppletoire mutaties		
1) Belastingontvangsten	1	- 1.520.020
2) Verlenging coronamaatregelen	1	- 60.000
3) Ontvangsten boetes en schikkingen	1	45.000
4) Belasting- en invorderingsrente	1	266.000
5) Dividenden staatsdeelnemingen	3	848.000
6) Schaderestituties herverzekeringen leverancierskredieten	5	- 190.000
7) Schaderestituties EKV	5	- 120.376
8) Premies EKV	5	- 92.244
9) Premies herverzekeringen leverancierskredieten	5	50.000
10) Mutatie begrotingsreserve EKV	5	95.000
11) Ontvangsten btw-compensatiefonds	6	148.641
12) Overige mutaties		10.176
Stand 2^e suppletoire begroting 2021		167.095.910

Toelichting

- Belastingontvangsten*
Zie voor een toelichting van deze mutatie de Najaarsnota 2021.
- Verlenging coronamaatregelen*
Dit betreffen mutaties op de niet-belastingontvangsten n.a.v. steunmaatregelen. Het effect van steunmaatregelen op de belastingontvangsten wordt toegelicht in de Najaarsnota.
Naar aanleiding van de motie Aartsen heeft het kabinet eind juni 2021 besloten de mogelijkheid voor bedrijven voor uitstel van betaling van belastingen met 3 maanden te verlengen tot 1 oktober 2021. Dit werkt door in lagere verwachte ontvangsten van boetes en in lagere verwachte ontvangsten uit het doorbelasten van vervolgingskosten, omdat de Belastingdienst aan veel belastingplichtigen uitstel van betaling verleent en de invordering tot die tijd opschort.
In de op 26 november jl. aan uw Kamer verzonden brief inzake aanpassingen in het steunpakket is een aanvullende verlenging over het vierde kwartaal van 2021 opgenomen voor de ondernemers die nog openstaande belastingschulden hebben onder het bijzonder uitstel van betaling vanwege de coronacrisis. De verwachting is dat dit doorwerkt in lagere ontvangsten van verzuimboetes en het doorbelasten van vervolgingskosten in 2022. Deze wijziging wordt derhalve verwerkt in de eerste suppletoire begroting van Financiën 2022.
- Ontvangsten boetes en schikkingen*
De hogere boeteontvangsten van € 45 mln. is het effect van de definitieve verdeelsleutel over boetes en rente tussen de Sociale Fondsen en Financiën. Deze wordt gebaseerd op de daadwerkelijke verhouding tussen loon- en inkomstenbelasting en sociale premies. Aangezien de loon- en inkomstenbelasting hier een groter aandeel in heeft dan eerder ingeschat, wordt het aandeel van Financiën in te ontvangen boetes groter.
- Belasting- en invorderingsrente*
De hogere renteontvangsten van € 266 mln. zijn met name het effect van de definitieve verdeelsleutel over boetes en rente tussen de Sociale Fondsen en Financiën. Deze wordt gebaseerd op de daadwerkelijke verhouding tussen loon- en inkomstenbelasting en sociale premies.

Aangezien de loon- en inkomstenbelasting hier een groter aandeel in heeft dan eerder ingeschat, wordt het aandeel van Financiën - welke dit jaar ver boven de 100% uitkomt - in te ontvangen rente groter. Momenteel werken de betrokken partijen aan een wijziging van de verdeelsleutelsystematiek vanaf 2022 om een meer stabiele en reële verdeling te bereiken.

5. *Dividenden staatsdeelnemingen*

Als gevolg van een wijziging in het ECB advies aan financiële instellingen om geen dividend uit te keren, is de dividendraming voor 2021 naar boven bijgesteld. Daarnaast is de onzekerheid in de dividendramingen als gevolg van de coronapandemie gedaald, wat eveneens tot hogere dividendontvangsten leidt.

6. *Schaderestituties herverzekeringen leverancierskredieten*

De schaderestituties herverzekering leverancierskredieten zijn met € 190 mln. naar beneden bijgesteld. Dit heeft met name te maken met het uitblijven van de, in de ontwerpbegroting verwachte, schades.

7. *Schaderestituties EKV*

De schaderestituties worden met € 120 mln. naar beneden bijgesteld. In de begroting was voor 2021 de laatste recuperatietranche op Argentinië van € 135 mln. opgenomen. Argentinië bevindt zich momenteel in betalingsproblemen en is in onderhandeling over herstructurering van haar schuld. Voor 2021 wordt verwacht dat € 15 mln. van de laatste recuperatietranche wordt ontvangen van de Argentijnse staat. Zodra een nieuw betalingsschema is overeengekomen zal dit worden verwerkt in de begroting.

8. *Premies EKV*

De premies voor de EKV worden met € 92,2 mln. naar beneden bijgesteld. De verwachte premies van de EKV over 2021 zijn aanzienlijk afgenomen, wat met name te maken heeft met het uitblijven van inkomsten gerelateerd aan een grote projectfinancieringstransactie.

9. *Premies herverzekeringen leverancierskredieten*

De premies voor herverzekering leverancierskredieten worden met € 50 mln. naar boven bijgesteld. De originele raming zag enkel toe op facturen van 2021. Begin 2021 zijn echter ook de laatste facturen gerelateerd aan 2020 betaald, welke over de jaargrens zijn heen geschoven. Derhalve valt het bedrag aan zowel premies als schades en uitvoeringskosten hoger uit dan initieel geraamd.

10. *Mutatie begrotingsreserve EKV*

Definitieve schades leiden tot een onttrekking uit de begrotingsreserve. Doordat de raming voor de definitieve schades toeneemt, neemt ook de raming voor de onttrekking uit de begrotingsreserve met € 95 mln. toe. Een aanzienlijk deel hiervan bestaat uit de schuldenkwijtschelding van Sudan, wat gezien de recente ontwikkelingen onzeker is.

11. *Ontvangsten btw-compensatiefonds*

Dit betreft de jaarlijkse bijstelling van de raming van het btw-compensatiefonds. Zie hiervoor toelichting bij tabel 2 belangrijkste suppletioire uitgavenmutaties 2021.

2.2 Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties IXA

In onderstaande tabellen worden de belangrijkste suppletoire uitgaven- (tabel 4) en ontvangstenmutaties (tabel 5) weergegeven.

Tabel 4 Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2021 (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Uitgaven 2021
Vastgestelde begroting 2021		22.457.577
Stand 1^e suppletoire begroting 2021		22.448.577
Belangrijkste suppletoire mutaties		
1) Rente vaste schuld	11	57.000
2) Mutatie vlottende schuld	11	3.569.000
3) Verstrekte leningen	12	300.000
4) Overige mutaties		4.000
Stand 2^e suppletoire begroting 2021		26.378.577

Toelichting

- 1. Rente vaste schuld**
De rentelasten vallen in 2021 naar verwachting € 57,0 mln. hoger uit dan eerder geraamd. Bij de uitgifte van nieuwe schuld worden de rentetarieven vastgelegd tegen het dan geldende rentetarief. Aangezien de rentetarieven nu hoger zijn dan eerder geraamd, levert dit een tegenvaller op.
- 2. Mutatie vlottende schuld**
De mutatie vlottende schuld is vooral het gevolg van de aanpassing van de financieringsbehoefte. In eerdere ramingen werd nog uitgegaan van een veel grotere financieringsbehoefte door de verlenging van de coronamaatregelen, waardoor de uitgifte vaste schuld is verhoogd. Door de eerdere verhoging van de uitgifte vaste schuld wordt de nu verwachte financieringsbehoefte volledig opgevangen door de vaste schuld en wordt daarnaast nog een deel van de vlottende schuld afgelost (€ 3,6 mrd.).
- 3. Verstrekte leningen**
Naar verwachting zullen er meer leningen worden verstrekt aan de deelnemers van het schatkistbankieren dan eerder werd geraamd.

Tabel 5 Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2021 (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Ontvangsten 2021
Vastgestelde begroting 2021		65.873.342
Stand 1^e suppletoire begroting 2021		85.323.153
Belangrijkste suppletoire mutaties		
1) Rente vlottende schuld	11	- 221.000
2) Rente derivaten lang	11	- 43.000
3) Uitgifte vaste schuld	11	5.000.000
4) Mutatie vlottende schuld	11	- 17.597.000
5) Voortijdige beëindiging derivaten	11	424.000
6) Ontvangen aflossingen	12	41.414
7) Mutatie in rekening courant en deposito	12	4.013.906
8) Overige mutaties		- 364
Stand 2^e suppletoire begroting 2021		76.941.109

Toelichting

1. *Rente vlottende schuld*
De rentebaten op de vlottende schuld vallen naar verwachting € 221 mln. lager uit, met name als gevolg van een lager beroep op de geldmarkt dan geraamd.
2. *Rente derivaten lang*
De rentebaten op de derivaten vallen lager uit doordat deze rentebaten nu bij het voortijdig beëindigen van rentederivaten worden gerealiseerd.
3. *Uitgifte vaste schuld*
De raming voor de uitgifte van schuld is in de maand mei 2021 opnieuw bijgesteld als gevolg van de op dat moment verwachte financieringsbehoefte door de verlenging van coronamaatregelen.
4. *Mutatie vlottende schuld*
De mutatie vlottende schuld is het gevolg van het aanpassen van de financieringsbehoefte. Doordat de financieringsbehoefte nu veel lager uitvalt dan eerder geraamd wordt de financieringsbehoefte volledig opgevangen door de uitgifte van vaste schuld.
5. *Voortijdige beëindiging derivaten*
Het voortijdig beëindigen van rentederivaten heeft geleid tot eenmalige ontvangsten van € 424 mln. Het betreft de contant gemaakte waarde van de rentebaten op derivaten die anders later dit jaar en voor het grootste deel in de komende jaren zouden zijn ontvangen. Deze rentebaten zijn nu in één keer ontvangen. Het voortijdig beëindigen van rentederivaten draagt bij aan het realiseren van de doelstellingen uit het beleidskader voor schuldfinanciering, namelijk het verlengen van de gemiddelde looptijd van de schuldportefeuille richting de 8 jaar en het beperken van het korte termijn renterisico (renterisicobedrag < 30%).
6. *Ontvangen aflossingen*
Op basis van actuele realisaties wordt verwacht dat de aflossingen op leningen, die door de Agentschappen en RWT's zijn afgesloten, hoger zullen uitkomen dan eerder geraamd.
7. *Mutatie in rekening courant en deposito*
De wijziging in de geraamde mutatie van het saldo op de rekening-couranten en deposito's van de deelnemers aan schatkistbankieren is het gevolg van het actualiseren van de geraamde uitgaven en inkomsten van de RWT's, de sociale fondsen en de decentrale overheden.

2.3 Overzicht Coronamaatregelen

In onderstaande tabel worden de coronagerelateerde uitgaven- en ontvangsten weergegeven per begrotingsartikel. In onderstaande tabel zijn bijbehorende kamerstukken opgenomen voor verdere toelichting. Ook is een uitgebreid overzicht terug te vinden op de pagina Overheidsfinanciën in coronatijd op www.Rijksfinanciën.nl.

Tabel 6 Coronamaatregelen op de begroting van het Ministerie van Financiën (bedragen x € 1 mln.)					
Art.	Naam maatregel/regeling	Bedrag verplichtingen 2021	Bedrag uitgaven 2021	Bedrag ontvangsten 2021	Relevante Kamerstukken
1	Belasting- en invorderingsrente	- 40,0	- 40,0	- 289,0	Kamerstukken II 2020-2021, 35 420 nr. 348
1	Boetes en schikkingen	0,0	0,0	- 189,0	Kamerstukken II 2020-2021, 35 420 nr. 348
1	Kosten vervolging	0,0	0,0	- 176,0	Kamerstukken II 2020-2021, 35 420 nr. 348
3	Steunmaatregelen KLM	0,0	722,9	29,3	Kamerstukken II 2020-2021, 29 232, nr. 41
4	EIB pan-Europees Garantiefonds	0,0	0,3	0,0	Kamerstukken II 2019-2020, 35 492 nr. 1
4	SURE	62,5	0,0	0,0	Kamerstukken II 2019-2020, 35 466, nr. 1
4	NGEU	472,4	0,0	0,0	Kamerstukken II 2019-2020, 21 501-20, nr. 1575

3 Beleidsartikelen Ministerie van Financiën (IXB)

3.1 Artikel 1 Belastingen

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 7 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1 Belastingen (bedragen x € 1.000)					
	Vastgestelde begroting (incl. ISB 1 t/m 3, NvW) (1)	Stand 1e suppletoire begroting (incl. ISB 4) (2)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (3)		Stand 2 ^e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
Verplichtingen	3.003.483	3.127.404	240.377	204.249	3.572.030
<i>waarvan betalingsverplichtingen</i>	3.003.083	3.126.964	240.372	204.249	3.571.585
<i>waarvan garantieverplichtingen</i>	400	440	5	0	445
Garantie procesrisico's	400	440	5	0	445
Uitgaven (1) + (2)	3.124.936	3.248.857	74.450	- 37.553	3.285.754
(1) Apparaatsuitgaven	2.658.592	2.769.125	57.939	- 146.364	2.680.700
<i>waarvan Uitvoering fiscale wet- en regelgeving en douanetaken Caribisch Nederland</i>	14.000	14.000	0	- 500	13.500
Personele uitgaven	2.220.127	2.316.692	38.650	- 65.928	2.289.414
Eigen personeel	1.887.602	1.855.554	61.707	3.984	1.921.245
Inhuur externen	323.543	452.156	- 22.215	- 69.912	360.029
Overig personeel	8.982	8.982	- 842	0	8.140
Materiële uitgaven	438.465	452.433	19.289	- 80.436	391.286
ICT	25.928	39.573	- 1.049	- 12.513	26.011
Bijdrage aan SSO's	289.116	287.026	7.394	- 34.340	260.080
Overig materieel	123.421	125.834	12.944	- 33.583	105.195
(2) Programma-uitgaven	466.344	479.732	16.511	108.811	605.054
<i>waarvan juridisch verplicht</i>		83,6%			96,0%
Bekostiging	6.290	6.290	- 5.040	2.000	3.250
Vergoeding proceskosten	6.273	6.273	- 5.023	2.000	3.250
Overige programma-uitgaven	17	17	- 17	0	0
Garanties	245	285	5	0	290
Garantie procesrisico's	245	285	5	0	290
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	15.780	15.780	- 3.691	1.968	14.057
Waarderingskamer	1.987	1.987	362	0	2.349
Kadaster	2.006	2.006	39	500	2.545
Kamer van Koophandel	4.345	4.345	- 3.915	0	430
Overige bijdrage ZBO's/RWT's	7.442	7.442	- 177	1.468	8.733
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	445	445	7508	0	7.953
Internationale Douaneraad	175	175	3	0	178
Overige internationale organisaties	270	270	7.505	0	7.775
Opdrachten	340.377	300.725	11.009	41.843	353.577
ICT opdrachten	288.654	249.002	10.796	21.843	281.641

	Vastgestelde begroting (incl. ISB 1 t/m 3, NvW) (1)	Stand 1e suppletoire begroting (incl. ISB 4) (2)	Mutaties 2° suppletoire begroting (3)		Stand 2° suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2°suppletoire begroting	
Overige opdrachten	51.723	51.723	213	20.000	71.936
Bijdrage aan agentschappen	89.574	89.574	1.557	0	91.131
Bijdrage Logius	86.381	86.381	1.691	0	88.072
Bijdrage CIBG	193	193	- 193	0	0
Bijdrage overige agentschappen	3.000	3.000	59	0	3.059
(Schade)vergoeding	0	0	5163	- 2.000	3.163
(Schade)vergoedingen	0	0	5.163	- 2.000	3.163
					0
Rente	85.000	138.000	0	65.000	203.000
Belasting- en invorderingsrente	85.000	138.000	0	65.000	203.000
Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken	- 71.367	- 71.367	0	0	- 71.367
Toerekening uitgaven aan Douane	- 71.367	- 71.367	0	0	- 71.367
Ontvangsten (3) + (4)	150.892.819	162.500.329	- 3.030.146	1.773.126	161.243.309
Programma-ontvangsten (3)	150.836.388	162.420.125	- 3.030.146	1.761.126	161.151.105
waarvan belastingontvangsten	150.122.545	161.799.137	- 3.016.146	1.496.126	160.279.117
Bekostiging	172.471	64.644	- 30.000	0	34.644
Doorbelasten kosten vervolging	172.471	64.644	- 30.000	0	34.644
Rente	349.783	401.883	46.000	220.000	667.883
Belasting- en invorderingsrente	349.783	401.883	46.000	220.000	667.883
Boetes en schikkingen	191.589	154.461	- 30.000	45.000	169.461
Ontvangsten boetes en schikkingen	191.589	154.461	- 30.000	45.000	169.461
Apparaatontvangsten (4)	56.431	80.204	0	12.000	92.204

Toelichting

Verplichtingen

Verplichtingen

De verplichtingenraming wordt opgehoogd met € 445 mln:

- Ca. € 37 mln. hangt samen met hogere uitgaven, welke onder «uitgaven» worden toegelicht. De verplichtingenmutaties die niet met hogere uitgaven in 2021 samenhangen worden onder «Verplichtingen» toegelicht.
- Het verplichtingenbudget van de organisatie Informatievoorziening (IV) van de Belastingdienst wordt met € 45 mln. opgehoogd ten behoeve van het afsluiten van inhuurcontracten dat nodig is voor de opdrachten in 2022. IV gaat daarbij in het jaar t-1 de verplichting aan voor het jaar t.
- De verplichtingenraming van ICT-opdrachten wordt met € 175 mln. opgehoogd. Het gaat hierbij om meerjarige contracten waarvan de verplichtingen in 2021 in zijn geheel worden vastgelegd, maar uitgaven in meerdere jaren plaatsvinden. Het gaat om enkele grote contracten (zoals videoconferencing en werkplek software).

- De Belastingdienst heeft naar aanleiding van de accountantscontrole 2020 de aangegane en openstaande verplichtingen op het instrument «overig materieel» in 2020 neerwaarts bijgesteld met € 120 mln. Dat betekent dat deze verplichtingen niet in 2020 vastgelegd hadden moeten worden. De verplichtingen worden vastgelegd in 2021.
- Verder is er een verschil tussen uitgaven en verplichtingen van € 24 mln. dat wordt verklaard doordat de verplichtingen dit jaar zijn aangegaan, maar de uitgaven vertraagd zijn naar 2022.
- Ook is er een verschil tussen kas en verplichtingen van € 46 mln. toegepast voor extra verplichtingen in 2021 die samenhangen met extra kasuitgaven in 2022 en latere jaren.

Uitgaven

Personele uitgaven

De personele uitgaven vallen naar verwachting per saldo € 27 mln. lager uit. De uitgaven aan eigen personeel zijn naar verwachting € 66 mln. hoger, voornamelijk doordat de lonen opwaarts zijn bijgesteld in verband met de stijgende cao en sociale premies. De uitgaven aan externe inhuur zijn € 92 mln. lager, voornamelijk omdat de geschatte aantallen op een aantal dossiers (bijv. aangiften, inzageverzoeken of bezwaren) lager zijn dan eerder dit jaar geraamd en dus minder externe inhuur benodigd is. Bovendien is het gelukt de werkzaamheden grotendeels met bestaande capaciteit te verrichten. Hierbij speelt ook een rol dat in 2021 vanwege corona reguliere werkzaamheden als invordering en buitentoezicht op een lager niveau hebben plaatsgevonden, en dus bestaande capaciteit ingezet kon worden.

Materiële uitgaven

De materiële uitgaven vallen naar verwachting € 61 mln. lager uit. Dit betreft deels een schuif naar het instrument «opdrachten», waar de uitgaven hoger zijn dan eerder geraamd. Daarnaast worden er door het thuiswerken minder uitgaven gedaan. Zo zijn de middelen die geraamd zijn voor de uitbreiding van kantoorruimte en facilitaire zaken voor de toenemende formatie bijvoorbeeld niet volledig benodigd in 2021.

Opdrachten

De uitgaven aan «opdrachten» worden € 53 mln. hoger geraamd. Dit heeft deels te maken met dat deze middelen eerder onder apparaatsuitgaven (materiële uitgaven) waren geraamd. Met deze schuif wordt ook de raming hiervoor gecorrigeerd. Daarnaast leiden contractonderhandelingen ertoe dat er meer budget benodigd is voor opdrachten.

Rente

De hoger dan geraamde te betalen belasting- en invorderingsrente van € 65 mln. is het effect van de definitieve verdeelsleutel over boetes en rente tussen de Sociale Fondsen en Financiën. Deze wordt gebaseerd op de daadwerkelijke verhouding tussen loon- en inkomstenbelasting en sociale premies. Aangezien de loon- en inkomstenbelasting hier een groter aandeel in heeft dan eerder ingeschat, wordt het aandeel van Financiën in te betalen rente groter.

Ontvangsten

Belastingontvangsten

In de Najaarsnota 2021 worden de mutaties van de Belastingontvangsten toegelicht. De aansluiting met de bedragen in de begrotingstoelichting (artikel 1 Belastingen, tabel budgettaire gevolgen van beleid) ziet er als volgt uit:

Tabel 8 Belastingontvangsten (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. ISB 1 t/m 3, NvW) (1)	Stand 1e suppletoire begroting (incl. ISB 4) (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)	Stand 2e suppletoire begroting (4) = (2) + (3)
Totaal belastingontvangsten	189.445.960	201.723.376	203.379	201.926.755
-/- Afdracht Gemeentefonds	33.215.875	33.799.175	1.491.338	35.290.513
-/- Afdracht Provinciefonds	2.483.429	2.472.239	79.785	2.552.024
-/- Afdracht BES-fonds	47.401	54.938	3.635	58.573
-/- Belastingontvangsten artikel 6 Btw-compensatiefonds	3.576.710	3.597.887	148.641	3.746.528
Belastingontvangsten artikel 1 Belastingen	150.122.545	161.799.137	- 1.520.020	160.279.117

Rente

De hogere ontvangsten aan belasting- en invorderingsrente van € 266 mln. zijn met name het effect van de definitieve verdeelsleutel over boetes en rente tussen de Sociale Fondsen en Financiën. Deze wordt gebaseerd op de daadwerkelijke verhouding tussen loon- en inkomstenbelasting en sociale premies. Aangezien de loon- en inkomstenbelasting hier een groter aandeel in heeft dan eerder ingeschat, wordt het aandeel van Financiën - welke dit jaar ver boven de 100% uitkomt - in te ontvangen rente groter. Momenteel werken de betrokken partijen aan een wijziging van de verdeelsleutelsystematiek vanaf 2022 om een meer stabiele en reële verdeling te bereiken.

Bekostiging & Boetes en schikkingen

- Naar aanleiding van de motie Aartsen (Kamerstukken II, 2020/21, 35420-284) heeft het kabinet in de week van 21 juni 2021 besloten de mogelijkheid voor bedrijven voor uitstel van betaling van belastingen met 3 maanden te verlengen tot 1 oktober 2021. Dit werkt door in lagere verwachte ontvangsten van boetes (€ 30 mln.) en van het doorbelasten van vervolingskosten (€ 30 mln.). In de op 26 november jl. verzonden Kamerbrief inzake aanpassingen in het steunpakket is een aanvullende verlenging over het vierde kwartaal van 2021 opgenomen voor de ondernemers die nog openstaande belastingschulden hebben onder het bijzonder uitstel van betaling vanwege de coronacrisis. De verwachting is dat dit doorwerkt in lagere ontvangsten van verzuimboetes en het doorbelasten van vervolingskosten in 2022. Deze wijziging wordt derhalve verwerkt in de eerste suppletoire begroting van Financiën 2022.
- De hogere boeteontvangsten van € 45 mln. is het effect van de definitieve verdeelsleutel over boetes en rente tussen de Sociale Fondsen en Financiën. Deze wordt gebaseerd op de daadwerkelijke verhouding tussen loon- en inkomstenbelasting en sociale premies. Aangezien de loon- en inkomstenbelasting hier een groter aandeel in heeft dan eerder ingeschat, wordt het aandeel van Financiën in te ontvangen boetes groter.

Apparaatontvangsten

De prognose van de apparaatsontvangsten is € 12 mln. hoger dan de raming. De toename wordt veroorzaakt door een teruggave uit een verrekening van een voorschot met Logius ten opzichte van opdrachten uit 2020 (€ 6 mln.). Daarnaast worden meer ontvangsten verwacht van het UWV-loket dat werkgevers compenseert voor zwangerschapsverlof en langdurig afwezigheid door ziekte (€ 5 mln.).

3.2 Artikel 2 Financiële markten

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 9 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 2 Financiële markten (bedragen x € 1.000)					
	Vastgestelde begroting (incl. ISB 1 t/m 3, NvW) (1)	Stand 1e suppletoire begroting (incl. ISB 4) (2)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (3)		Stand 2 ^e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
Verplichtingen	26.053	33.965	- 1.388	419	32.996
<i>waarvan betalingsverplichtingen</i>	<i>26.053</i>	<i>33.965</i>	<i>- 1.388</i>	<i>419</i>	<i>32.996</i>
Muntcirculatie	5.500	2.301	455	0	2.756
Vakbekwaamheid	4.600	4.900	0	- 500	4.400
Bijdrage DNB toezicht en DGS BES	2.010	2.010	0	- 210	1.800
Bijdrage FEC	2.887	2.887	67	1.174	4.128
Overige betalingsverplichtingen	11.056	21.867	- 1.910	- 45	19.912
Uitgaven	26.053	33.965	- 1.388	419	32.996
<i>waarvan juridisch verplicht</i>		96,0%			84,3%
Bekostiging	7.240	6.534	- 1.862	0	4.672
Accountantskamer	1.350	1.350	76	0	1.426
Muntcirculatie	5.500	2.301	455	0	2.756
IMVO convenanten	50	50	0	0	50
Overig	340	2.833	- 2.393	0	440
Storting/onttrekking begrotingsreserve	1.875	1.625	0	0	1.625
Dotatie begrotingsreserve DGS BES	1.000	1.000	0	0	1.000
Dotatie begrotingsreserve NHT	875	625	0	0	625
Opdrachten	9.357	18.267	128	- 270	18.125
Wijzer in geldzaken	1.634	1.634	38	230	1.902
Vakbekwaamheid	4.600	4.900	0	- 500	4.400
Uitvoeringskosten SRH	0	1.650	0	0	1.650
Schadeloosstelling SRH	0	7.000	0	0	7.000
Overig	3.123	3.083	90	0	3.173
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	7.057	6.975	346	699	8.020
Bijdrage AFM BES-toezicht	705	705	0	- 125	580
Bijdrage DNB toezicht en DGS BES	2.010	2.010	0	- 210	1.800
Bijdrage toezicht en handhaving MIF	260	10	0	- 10	0
Bijdrage PSD II	195	363	0	0	363
Bijdrage FEC	2.887	2.887	67	1.174	4.128
Overig	1.000	1.000	279	- 130	1.149
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	524	564	0	- 10	554
IASB	420	420	0	0	420
(Caribbean) Financial Action Task Force	104	144	0	- 10	134
Ontvangsten	10.255	10.305	2.000	- 1.900	10.405
Bekostiging	2.000	2.000	0	0	2.000
Ontvangsten muntwezen	2.000	2.000	0	0	2.000
Opdrachten	1.455	1.455	0	0	1.455
Wijzer in geldzaken	1.455	1.455	0	0	1.455
Overige ontvangsten	6.800	6.850	2.000	- 1.900	6.950

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Bekostiging

Overig

De lagere uitgaven bij bekostiging (€ 2,4 mln.) zijn het gevolg van de uitvoeringstoets behorend bij het wetsvoorstel plan van aanpak witwassen en het verbod op contante betalingen voor handelaren vanaf 3.000 euro. Uit de uitvoeringstoets blijkt dat extra middelen nodig zijn om het toezicht op te zetten en uit te voeren. Het verbod op contante betalingen vloeit voort uit het plan van aanpak witwassen dat het kabinet op 30 juni 2019 aan de Tweede Kamer heeft gezonden². Het toezicht wordt uitgeoefend door Bureau Toezicht Wwft (Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme) van de Belastingdienst. Deze middelen worden overgemaakt naar de Belastingdienst.

Bijdrage aan ZBO's/RWT's

Bijdrage FEC

Dit betreft de bijdrage aan het Financieel Expertise Centrum (FEC). De inspecteur van de Belastingdienst heeft ten aanzien van De Nederlandsche Bank (DNB) vastgesteld dat over het beschikbaar stellen van personeel aan het FEC 21% btw in rekening moet worden gebracht. Daarmee vallen de personeelskosten in 2021 hoger uit (€ 0,4 mln.). Daarnaast wordt er ook vanuit de ministeries van Justitie en Veiligheid, Buitenlandse Zaken, Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties en Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan het FEC bijgedragen (€ 0,4 mln.).

² Kamerstukken II 2018/19, 31477, nr. 41

3.3 Artikel 3 Financieringsactiviteiten publiek-private sector

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 10 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 3 Financieringsactiviteiten publiek-private sector (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. ISB 1 t/m 3, NvW) (1)	Stand 1e suppletoire begroting (incl. ISB 4) (2)	Mutaties 2° suppletoire begroting (3)		Stand 2° suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2°suppletoire begroting	
Verplichtingen	692.928	689.948	- 61.100	8.360	637.208
<i>waarvan betalingsverplichtingen</i>	<i>692.928</i>	<i>689.948</i>	<i>- 61.100</i>	<i>8.360</i>	<i>637.208</i>
Kapitaalinjectie Invest-NL	330.000	330.000	55.600	0	385.600
Kapitaalinjectie Invest International	247.000	247.000	- 117.000	0	130.000
Afdrachten Staatsloterij	100.000	100.000	0	0	100.000
Kapitaaluitbreiding TenneT	0	0	0	0	0
Overige betalingsverplichtingen	15.928	12.948	300	8.360	21.608
Uitgaven	692.928	1.412.865	- 116.700	- 121.640	1.174.525
<i>waarvan juridisch verplicht</i>		100,0%			85,4%
Garanties	20	20	0	0	20
Regeling Bijzondere Financieringen	20	20	0	0	20
Leningen	0	722.917	0	0	722.917
Lening KLM	0	722.917	0	0	722.917
Opdrachten	10.908	7.928	204	8.360	16.492
Uitvoeringskosten staatsdeelnemingen	3.908	3.679	77	3.656	7.412
Opstart Invest-NL	7.000	4.249	- 4.249	0	0
Opstart Invest International	0	0	4.376	4.704	9.080
Vermogensverschaffing/-onttrekking	677.000	677.000	- 117.000	- 130.000	430.000
Kapitaalinjectie Invest International	247.000	247.000	- 117.000	0	130.000
Afdrachten Staatsloterij	100.000	100.000	0	0	100.000
Kapitaalinjectie Invest-NL	330.000	330.000	0	- 130.000	200.000
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	5.000	5.000	96	0	5.096
NLFI	5.000	5.000	96	0	5.096
Ontvangsten	815.850	632.518	5.000	841.074	1.478.592
Garanties	18.000	11.613	0	387	12.000
Premieontvangsten garantie KLM	18.000	11.613	0	387	12.000
Leningen	58.350	21.405	0	- 4.087	17.318
Renteontvangsten lening KLM	58.350	21.405	0	- 4.087	17.318
Vermogensverschaffing/-onttrekking	735.000	595.000	5.000	843.000	1.443.000
Afdrachten Staatsloterij	100.000	100.000	0	0	100.000
Dividenden staatsdeelnemingen	635.000	480.000	5.000	843.000	1.328.000
Winstafdracht DNB	0	15.000	0	0	15.000
<i>waarvan: Griekse inkomsten SMP</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>waarvan: rente-inkomsten ESM</i>	<i>0</i>	<i>15.000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>15.000</i>
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	4.500	4.500	0	1.774	6.274
NLFI	4.500	4.500	0	1.774	6.274

Toelichting

Verplichtingen

Kapitaalinjectie Invest-NL

Voor de kapitaalinjectie Invest-NL wordt een schuif van het verplichtingenbudget in 2025 naar 2021 (€ 55,6 mln.) toegepast, om het verplichtingenbudget aan te sluiten op het tempo waarop de staat de verplichtingen met Invest-NL aangaat voor het storten van kapitaal. De omvang van de totaal beoogde kapitaalinjectie en de kasreeks van de kapitaalinjectie wijzigen niet.

Kapitaalinjectie Invest-International

De begrotingsreeks voor de kapitaalinjectie Invest International wordt getemporiseerd door vertraging in de oprichting van Invest International, per 1 oktober 2021. Het deel (€ 117 mln.) dat in 2021 niet nodig is, zal voor een deel worden doorgeschoven naar 2022 (€ 30 mln.) en voor een deel worden doorgeschoven naar 2026 (€ 87 mln.). Zie ook de toelichting onder uitgaven.

Overige betalingsverplichtingen

De hogere verplichtingen hangen samen met hogere uitgaven (zie hiervoor de toelichting onder uitgaven - opdrachten).

Uitgaven

Opdrachten

Voor het opstarten van de nieuwe staatsdeelneming Invest International worden meer opstartkosten gemaakt (€ 4,7 mln.). De opstartkosten zijn hoger doordat de oprichting meer tijd in beslag heeft genomen dan eerder werd verondersteld, onder andere vanwege een parlementair traject dat langer duurde dan voorzien. Het ministerie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (BHOS) draagt de helft van deze kosten bij.

Door de coronacrisis hebben een aantal staatsdeelnemingen forse omzetverliezen gehad en is vanuit de overheid steun verleend. Dit heeft tot fors hogere uitvoeringsuitgaven geleid, met name door de inhuur van expertise (€ 3,3 mln.).

Vermogensverschaffing/onttrekking

Voor het totale beschikbare kapitaal voor Invest-NL in 2021 zijn verplichtingen aangegaan. Doordat daadwerkelijke investeringen (kasuitgaven) door Invest-NL in bedrijven en fondsen echter op latere momenten en soms gefaseerd plaatsvindt, moet de kasreeks voor de kapitaalinjectie worden aangepast. Daarom wordt € 130 mln. kasbudget naar latere jaren verschoven.

De begrotingsreeks voor de kapitaalinjectie Invest International wordt getemporiseerd door vertraging in de oprichting van Invest International, per 1 oktober 2021. Het deel (€ 117 mln.) dat in 2021 niet nodig is, zal voor een deel worden doorgeschoven naar 2022 (€ 30 mln.), omdat de verwachting is dat er volgend jaar meer kapitaal nodig is dan tot nu toe was voorzien. Het overige deel (€ 87 mln.) wordt doorgeschoven naar 2026, het laatste jaar waarin de staat kapitaal begroot voor Invest International. De omvang van de totale kapitaalinjectie verandert met deze kasschuif niet, dit blijft € 833 mln.

Ontvangsten

Vermogensverschaffing/onttrekking

Als gevolg van een wijziging in het ECB advies aan financiële instellingen om geen dividend uit te keren³ is de dividendraming voor 2021 naar boven bijgesteld (€ 848 mln.). Daarnaast is de onzekerheid in de dividendramingen als gevolg van de coronapandemie gedaald, wat eveneens tot hogere dividendontvangsten leidt.

³ [ECB decides not to extend dividend recommendation beyond September 2021 \(europa.eu\)](https://www.europa.eu)

3.4 Artikel 4 Internationale financiële betrekkingen

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 11 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 4 Internationale financiële betrekkingen (bedragen x € 1.000)					
	Vastgestelde begroting (incl. ISB 1 t/m 3, NvW) (1)	Stand 1e suppletoire begroting (incl. ISB 4) (2)	Mutaties 2° suppletoire begroting (3)		Stand 2° suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2°suppletoire begroting	
Verplichtingen	- 2.082.075	- 3.180.500	- 11.010.490	0	- 14.190.990
<i>waarvan betalingsverplichtingen</i>	<i>35.162</i>	<i>44.016</i>	<i>39</i>	<i>0</i>	<i>44.055</i>
Rentecompensatie ESM	0	15.000	0	0	15.000
Wereldbank	0	- 6.063	0	0	- 6.063
Teruggave winsten SMP/ANFA	33.300	33.300	0	0	33.300
Technische assistentie kiesgroeplanden	1.779	1.779	39	0	1.818
Overige betalingsverplichtingen	83	0	0	0	0
<i>waarvan garantieverplichtingen</i>	<i>- 2.117.237</i>	<i>- 3.224.516</i>	<i>- 11.010.529</i>	<i>0</i>	<i>- 14.235.045</i>
Kredieten EU-betalingsbalanssteun	0	0	64.000	0	64.000
Garantie aan DNB inzake IMF	- 2.050.187	- 3.219.904	- 11.612.191	0	- 14.832.095
EFSM	0	0	2.713	0	2.713
AIIB	0	6.618	0	0	6.618
Wereldbank	0	48.820	0	0	48.820
ESM	- 67.050	- 60.050	0	0	- 60.050
SURE	0	0	62.516	0	62.516
NGEU	0	0	472.433	0	472.433
Uitgaven	79.362	113.677	- 19.040	0	94.637
<i>waarvan juridisch verplicht</i>		<i>99,2%</i>			<i>99,2%</i>
Garanties	0	19.398	- 19.079	0	319
EIB pan-Europees garantiefonds	0	19.398	- 19.079	0	319
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	44.283	59.200	0	0	59.200
Ontvangsten IFI's	83	0	0	0	0
Rentecompensatie ESM	0	15.000	0	0	15.000
Wereldbank	44.200	44.200	0	0	44.200
Leningen	33.300	33.300	0	0	33.300
Teruggave winsten	33.300	33.300	0	0	33.300
Opdrachten	1.779	1.779	39	0	1.818
Technische assistentie	1.779	1.779	39	0	1.818
Ontvangsten	136.298	126.876	0	0	126.876
Garanties	7.750	0	0	0	0
ESM	7.750	0	0	0	0
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	2.180	2.180	0	0	2.180
Ontvangsten IFI's	2.180	2.180	0	0	2.180
Leningen	126.368	124.696	0	0	124.696
Aflossing lening Griekenland	124.696	124.696	0	0	124.696

	Vastgestelde begroting (incl. ISB 1 t/m 3, NvW) (1)	Stand 1e suppletoire begroting (incl. ISB 4) (2)	Mutaties 2° suppletoire begroting (3)		Stand 2° suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2°suppletoire begroting	
Renteontvangsten lening Griekenland	1.672	0	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen

Kredieten EU-betalingbalanssteun

De garantie voor de EU-betalingsbalanssteun is € 64 mln. hoger. De Nederlandse garantie wordt bepaald door het Nederlandse aandeel in het Europese BNI. Dit aandeel is in 2021 gestegen van 5,8% naar 5,9%, waardoor ook de Nederlandse garantie toeneemt.

Garantie aan DNB inzake IMF

De garantie aan DNB inzake IMF is met € 11,6 mld. naar beneden bijgesteld, doordat besloten is het onderdeel van de DNB garantie inzake IMF met betrekking tot de gealloceerde speciale trekkingsrechten (SDR's) te laten vervallen. DNB en de Nederlandse Staat hebben ingestemd met het laten vervallen van dit deel van de garantie na het uitvoeren van een gezamenlijke evaluatie.⁴ Deze garantie is gecorrigeerd op basis van de wisselkoers op 23 maart 2021.

SURE

De garantie voor SURE is per saldo € 63 mln. hoger. De garantie wordt aangepast als er een wijziging plaatsvindt in het Nederlandse aandeel in het Europese BNI of als er een wijziging optreedt in de uitstaande schuld met bijbehorende renteverplichtingen. Het Nederlandse aandeel in het Europese BNI in 2021 is gestegen van 5,8% naar tot 5,9%, wat leidt tot een hogere garantie. Daarnaast heeft de Europese Commissie nieuwe leningen uitgegeven tegen lagere rentes dan voorheen geraamd, wat leidt tot een lagere garantie.

NGEU

De garantie voor Next Generation EU is € 472 mln. hoger. De Nederlandse garantie wordt bepaald door het Nederlandse aandeel in het Europese BNI. Dit aandeel is in 2021 gestegen van 5,8% naar 5,9%, waardoor ook de Nederlandse garantie toeneemt.

Uitgaven

Garanties

EIB pan-Europees garantiefonds

De uitgaven voor het EIB pan-europees zijn met € 19,1 mln. naar beneden bijgesteld. De verwachte verliezen van het Europees garantiefonds zijn bijgesteld aan de hand van laatste ramingen van de EIB. De verwachting van € 260 mln. aan verliezen over de totale looptijd van het fonds blijft ongewijzigd. Het zwaartepunt in de verliezen wordt nu voor latere jaren verwacht.

⁴ Kamerstuk 26234, nr. 254

3.5 Artikel 5 Exportkredietverzekeringen, -garanties en investeringsverzekeringen

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 12 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 5 Exportkredietverzekeringen, -garanties en investeringsverzekeringen (bedragen x € 1.000)					
	Vastgestelde begroting (incl. ISB 1 t/m 3, NvW) (1)	Stand 1e suppletoire begroting (incl. ISB 4) (2)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (3)		Stand 2 ^e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
Verplichtingen	10.133.378	10.201.436	- 11.907.120	- 2.072.244	- 3.777.928
<i>waarvan betalingsverplichtingen</i>	133.378	201.436	0	- 72.244	129.192
Kostenvergoeding Atradius DSB	17.987	18.900	0	0	18.900
Uitvoeringskosten herverzekering leverancierskredieten	45.000	45.000	0	20.000	65.000
Storting begrotingsreserve EKV	70.244	137.244	0	- 92.244	45.000
Overige betalingsverplichtingen	147	292	0	0	292
<i>waarvan garantieverplichtingen</i>	10.000.000	10.000.000	- 11.907.120	- 2.000.000	- 3.907.120
Herverzekering leverancierskredieten	0	0	- 11.907.120	0	- 11.907.120
Exportkredietverzekeringen	10.000.000	10.000.000	0	- 2.000.000	8.000.000
<i>waarvan: aangegane garantieverplichtingen</i>	10.000.000	10.000.000	0	- 2.000.000	8.000.000
<i>waarvan: vervallen garantieverplichtingen</i>	0	0	0	0	0
Uitgaven	1.265.378	1.430.436	- 945.000	2.756	488.192
<i>waarvan juridisch verplicht</i>		100%			100%
Oprachten	63.134	64.192	0	20.000	84.192
Kostenvergoeding Atradius DSB	17.987	18.900	0	0	18.900
Uitvoeringskosten herverzekering leverancierskredieten	45.000	45.000	0	20.000	65.000
Overige uitgaven	147	292	0	0	292
Garanties	1.132.000	1.229.000	- 945.000	75.000	359.000
Schade-uitkering EKV	142.000	239.000	0	75.000	314.000
Schade-uitkering herverzekering leverancierskredieten	990.000	990.000	- 945.000	0	45.000
Storting/onttrekking begrotingsreserve	70.244	137.244	0	- 92.244	45.000
Mutatie begrotingsreserve EKV	70.244	137.244	0	- 92.244	45.000
Ontvangsten	624.914	693.577	- 175.750	- 81.870	435.957
Garanties	521.870	589.620	- 175.750	- 176.870	237.000
Premies EKV	70.244	137.244	0	- 92.244	45.000
Premies herverzekering leverancierskredieten	90.000	90.000	0	50.000	140.000
Schaderestituties EKV	161.626	162.376	4.250	- 124.626	42.000
Schaderestituties herverzekering leverancierskredieten	200.000	200.000	- 180.000	- 10.000	10.000
Storting/onttrekking begrotingsreserve	103.044	103.957	0	95.000	198.957
Mutatie begrotingsreserve EKV	103.044	103.957	0	95.000	198.957

Toelichting

Verplichtingen

Uitvoeringskosten herverzekering leverancierskredieten

De uitvoeringskosten voor herverzekering leverancierskredieten zijn met € 20 mln. opgehoogd. De originele raming zag enkel toe op facturen van 2021. Begin 2021 zijn echter ook de laatste facturen gerelateerd aan 2020 betaald, welke over de jaargrens zijn heengeschoven. De kosten vallen hierdoor hoger uit dan initieel begroot.

Storting begrotingsreserve EKV

De raming van de begrotingsreserve wordt met € 92,2 mln. naar beneden bijgesteld. De begrotingsreserve wordt gevoed door de premieontvangsten. Door een afname van de verwachte premieontvangsten daalt ook de verwachte storting in de begrotingsreserve. De onderliggende reden hiervoor is het uitblijven van grote transacties.

Herverzekering leverancierskredieten

De herverzekering leverancierskredieten betreft een coronamaatregel waarbij de Staat voorkomt dat de verzekering van leverancierskredieten voor een belangrijk deel stilvalt. De regeling is per 1 juli 2021 beëindigd en daarmee wordt het resterende garantiebedrag voor de herverzekering leverancierskredieten met € 11,9 mld. afgeboekt.

Exportkredietverzekeringen

Het plafond van € 10 mld. aan maximaal in een jaar aan te gane verplichtingen zal naar alle waarschijnlijkheid niet volledig worden benut in 2021. Op dit moment is er voor € 5,8 mld. aan verplichtingen aangegaan en worden er geen grote transacties meer verwacht in 2021. Derhalve wordt reeds € 2,0 mld. aan verplichtingen afgeboekt.

Uitgaven

Opdrachten

Zie de toelichting onder 'verplichtingen', uitvoeringskosten herverzekering leverancierskredieten (€ 20,0 mln.).

Garanties

Schade-uitkering EKV

In 2021 valt de schade-uitkering naar verwachting € 75 mln. hoger uit. Dit heeft grotendeels te maken met het getekende multilaterale akkoord voor de schuldenkwijtschelding van Sudan. Het kwijt te schelden bedrag voor Nederland bedraagt € 75 mln. en hier dient enkel nog een bilateraal akkoord voor gesloten te worden. Op dit moment is het echter onzeker of het bilateraal akkoord nog in 2021 wordt gesloten, gezien de recente ontwikkelingen in Sudan. Indien het bilaterale akkoord niet in 2021 wordt gesloten, valt de schade-uitkering niet hoger uit.

Schade-uitkering herverzekering leverancierskredieten

De schade-uitkering voor de herverzekering leverancierskredieten is met € 945 mln. naar beneden bijgesteld. De schade-uitkering is beperkt gebleven als gevolg van minder faillissementen dan verwacht. Daarnaast is de regeling per 1 juli 2021 beëindigd.

Storting/onttrekking begrotingsreserve

De raming van de begrotingsreserve wordt met € 92,2 mln. naar beneden bijgesteld. De begrotingsreserve wordt gevoed door de premieontvangsten. Door een afname van de verwachte premieontvangsten daalt ook de verwachte storting in de begrotingsreserve. De onderliggende reden hiervoor is het uitblijven van grote transacties.

Ontvangsten

Garanties

Premies EKV

De premies voor de ekv worden met € 92,2 mln. naar beneden bijgesteld. De verwachte premies van de ekv over 2021 zijn aanzienlijk afgenomen, wat met name te maken heeft met het uitblijven van inkomsten gerelateerd aan een grote projectfinancieringstransactie.

Premies herverzekering leverancierskredieten

De premies voor herverzekering leverancierskredieten wordt met € 50 mln. naar boven bijgesteld. De originele raming zag enkel toe op facturen van 2021. Begin 2021 zijn echter ook de laatste facturen gerelateerd aan 2020 betaald, welke over de jaargrens zijn heen geschoven. Derhalve valt het bedrag aan zowel premies als schades en uitvoeringskosten hoger uit dan initieel geraamd.

Schaderestituties EKV

De schaderestituties worden met € 120 mln. naar beneden bijgesteld. In de begroting was voor 2021 de laatste recuperatietranche op Argentinië van € 135 mln. opgenomen. Argentinië bevindt zich momenteel in betalingsproblemen en is in onderhandeling over herstructurering van haar schuld. Voor 2021 wordt verwacht dat € 15 mln. van de totaal verwachte recuperaties van € 135 mln. wordt ontvangen van de Argentijnse staat. Zodra een nieuw betalingsschema is overeengekomen zal dit worden verwerkt in de begroting

Schaderestituties herverzekering leverancierskredieten

De schaderestituties herverzekering leverancierskredieten zijn met € 190 mln. naar beneden bijgesteld. Dit heeft met name te maken met het uitblijven van de, in de Ontwerpbegroting verwachte, schades. Zie ook de toelichting onder de post 'Schade-uitkering herverzekering leverancierskredieten'.

Storting/onttrekking begrotingsreserve

Definitieve schades, de kostenvergoeding Atradius en de overige kosten leiden tot een onttrekking uit de begrotingsreserve. Doordat de raming voor de definitieve schades toenemen, neemt ook de raming voor de onttrekking uit de begrotingsreserve met € 95 mln. toe. Een aanzienlijk deel hiervan bestaat uit de schuldenkwijschelding van Sudan, wat gezien de recente ontwikkelingen in Sudan onzeker is. Zie ook de toelichting onder de post 'Schade-uitkering herverzekering leverancierskredieten'.

3.6 Artikel 6 Btw-compensatiefonds

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 13 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 6 Btw-compensatiefonds (bedragen x € 1.000)					
	Vastgestelde begroting (incl. ISB 1 t/m 3, NvW) (1)	Stand 1e suppletoire begroting (incl. ISB 4) (2)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (3)		Stand 2 ^e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
Verplichtingen	3.576.710	3.597.887	64.142	84.499	3.746.528
Uitgaven	3.576.710	3.597.887	64.142	84.499	3.746.528
<i>waarvan juridisch verplicht</i>		100%			100%
Bijdrage aan medeoverheden	3.576.710	3.597.887	64.142	84.499	3.746.528
Bijdragen aan gemeenten	3.159.089	3.181.648	70.619	32.909	3.285.176
Bijdragen aan provincies	417.621	416.239	- 6.477	51.590	461.352
Ontvangsten	3.576.710	3.597.887	64.142	84.499	3.746.528

Toelichting

Verplichtingen, uitgaven en ontvangsten

Bijdrage aan medeoverheden

Deze mutatie betreft een bijstelling van het btw-compensatiefonds. Als gevolg van overhevelingen van budget van ministeries naar decentrale overheden, wordt een bedrag zonder btw in het gemeente- of provinciefonds gestort. Het geraamde btw-deel wordt in het BCF gestort. Gemeentes en provincies kunnen de betaalde btw daarna weer terugvragen bij BCF (€ 148,6 mln.). Tegenover deze extra uitgaven staan gelijke ontvangsten.

3.7 Artikel 9 Douane

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 14 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 9 Douane (bedragen x € 1.000)					
	Vastgestelde begroting (incl. ISB 1 t/m 3, NvW) (1)	Stand 1e suppletoire begroting (incl. ISB 4) (2)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (3)		Stand 2 ^e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
Verplichtingen	540.248	520.983	8.529	- 3.526	525.986
Uitgaven	540.248	520.983	8.529	- 3.526	525.986
(1) Apparaatsuitgaven	437.863	419.098	11.559	- 1.373	429.284
Personele uitgaven	430.924	413.388	13.984	- 1.248	426.124
Eigen personeel	421.860	409.574	7.574	- 243	416.905
Inhuur externen	8.905	3.655	6.357	- 1.005	9.007
Overig personeel	159	159	53	0	212
Materiële uitgaven	6.939	5.710	- 2.425	- 125	3.160
ICT	5.413	5.413	- 3.923	- 525	965
Bijdrage aan SSO's	0	0	150	0	150
Overig materieel	1.526	297	1.348	400	2.045
(2) Programma-uitgaven	102.385	101.885	- 3.030	- 2.153	96.702
<i>waarvan juridisch verplicht</i>		92%			100%
Bekostiging	0	0	50	0	50
Overige bekostiging	0	0	50	0	50
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	0	0	1.770	0	1.770
Overige bijdrage ZBO's/RWT's	0	0	1.770	0	1.770
Opdrachten	28.881	28.381	- 5.900	- 2.153	20.328
ICT opdrachten	3.840	3.340	460	- 2.173	1.627
Overige opdrachten	25.041	25.041	- 6.360	20	18.701
Bijdrage aan agentschappen	2.137	2.137	1.050	0	3.187
Bijdrage overige agentschappen	2.137	2.137	1.050	0	3.187
Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken	71.367	71.367	0	0	71.367
Toegerekende uitgaven van Belastingen	71.367	71.367	0	0	71.367
Ontvangsten	605	605	0	0	605
Ontvangsten	605	605	0	0	605
Apparaatontvangsten	605	605	0	0	605

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Personele uitgaven

De Douane verwacht € 12,7 mln. meer personele uitgaven dan eerder geraamd (€ 7,3 mln. op eigen personeel en € 5,4 mln. op inhuur externen). Dit komt hoofdzakelijk door:

- Hogere loonkosten vanwege een stijging in de cao-lonen en een stijging van de sociale premies (ca. € 9,7 mln.), waarvoor bij Miljoenennota loonbijstelling is toegekend.
- Een herschikking binnen artikel 9 (Douane) (tussen opdrachten en personele uitgaven) van het budget voor Digitale Snelweg Douane (DSD) om de financiering door te belasten naar de juiste begrotingsposten (€ 4,4 mln.).
- Lagere personele uitgaven door onderbezetting (vertraging van de werving) en de verwachte in- en uitstroom (ca. € 1,5 mln.).
- Een overheveling van het budget voor eigen personeel naar artikel 1 (Belastingen) ten behoeve van het Multidisciplinair Interventieteam (MIT, ca. € 1,9 mln.).

Opdrachten

De uitgaven op opdrachten worden neerwaarts bijgesteld (€ 8,1 mln.). Dit komt grotendeels door:

- Een herschikking binnen artikel 9 (Douane) (tussen opdrachten en personele uitgaven) van het budget voor DSD om de financiering door te belasten naar de juiste begrotingsposten (€ 4,4 mln.).
- Een overheveling van het budget voor opdrachten naar artikel 1 (Belastingen) ten behoeve van Douane-specifieke opdrachten die door de IV-organisatie worden uitgevoerd (ca. € 2 mln.).
- Een vertraging in de uitgaven ten aanzien van Douane Wetboek van de Unie (DWU) die naar verwachting eerst in 2022 worden gedaan (ca. € 1,5 mln.).

3.8 Artikel 13 Toeslagen

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 15 Budgettaire gevolgen van beleid artikel13 Toeslagen (bedragen x € 1.000)					
	Vastgestelde begroting (incl. ISB 1 t/m 3, NvW) (1)	Stand 1e suppletoire begroting (incl. ISB 4) (2)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (3)		Stand 2 ^e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
Verplichtingen	747.934	1.103.215	- 435.942	1.002.889	1.670.162
Uitgaven	747.934	1.103.215	14.160	14.684	1.132.059
(1) Apparaatsuitgaven	167.600	203.652	20.399	2.917	226.968
Personele uitgaven	164.640	199.236	16.956	- 4.173	212.019
Eigen personeel	93.402	97.618	6.905	- 1.890	102.633
Inhuur externen	71.238	101.618	8.351	- 2.283	107.686
Overig personeel	0	0	1.700	0	1.700
Materiële uitgaven	2.960	4.416	3.443	7.090	14.949
ICT	0	211	1.200	0	1.411
Bijdrage aan SSO's	0	0	0	1.168	1.168
Overige materiële uitgaven	2.960	4.205	2.243	5.922	12.370
(2) Programma-uitgaven	580.334	899.563	- 6.239	11.767	905.091
<i>waarvan juridisch verplicht</i>		100%			100%
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	100	100	2	0	102
Bijdrage overige ZBO's/RWT's	100	100	2	0	102
Opdrachten	25	10.625	601	- 5.900	5.326
ICT opdrachten	25	25	501	0	526
Overige opdrachten	0	10.600	100	- 5.900	4.800
Bijdrage aan medeoverheden	0	1.695	158	11.767	13.620
Bijdrage aan medeoverheden	0	1.695	158	11.767	13.620
(Schade)vergoeding	580.209	887.143	- 7.000	5.900	886.043
Compensatie toeslagengedupeerden	580.209	761.943	- 7.000	57.900	812.843
Kwijtschelden private schulden	0	125.200	0	- 52.000	73.200
Ontvangsten	0	0	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget wordt bijgesteld met € 566,9 mln. Dit heeft voor een groot deel verband met de reserveringen die in de Miljoenennota 2022 zijn opgenomen op de Aanvullende Post van de Rijksbegroting voor de actualisatie van ramingen en de financiering van aanvullende herstelregelingen.

- Er worden meer meldingen voor compensatie en herstel verwacht dan initieel geraamd. Op de Aanvullende Post is hiervoor bij de Miljoenennota 2022 additioneel budget gereserveerd. De verplichting van € 178,6 mln. die voortvloeit uit deze autonome groei wordt in 2021 aangegaan. Van deze verplichting komt € 96 mln. van de Aanvullende Post. Daarnaast wordt er in 2021 voor € 82,6 mln. verplichtingen aangegaan waarvoor reeds budget stond gereserveerd in 2022. Dit deel betreft een saldoneutrale bijstelling en het budget in 2022 wordt hiervoor gecorrigeerd.
- In de Kamerbrief over de nieuwe herstelregelingen⁵ wordt voorgesteld om kinderen van gedupeerden een financiële steun in de rug te geven. De steun in de rug varieert, afhankelijk van de leeftijd van het kind, van € 2.000 tot € 10.000. Op dit moment is de inschatting dat 95.000 kinderen binnen de doelgroep vallen. Voor de kindregeling wordt in 2021 € 630 mln. aan verplichtingenbudget gereserveerd. € 200 mln. wordt overgeheveld vanuit artikel 10 (Nog onverdeeld), en de resterende € 430 mln. vanaf de Aanvullende Post.
- Gedupeerde ex-partners krijgen bij de voorgestelde regeling o.a. € 10.000 forfaitair. Vooruitlopend op definitieve besluitvorming voorzien van een uitvoeringstoets wordt voor ca. 9.800 ex-partners € 98 mln. aan verplichtingenruimte gereserveerd. Uitsluitend bij de forfaitaire regeling wordt een verplichting aangegaan op een eerder moment dan dat de kasuitgaven plaatsvinden. Daarom wordt alleen dit gedeelte van de voorgestelde regeling meegenomen bij deze begrotingswijziging. Bij de Ontwerpbegroting is maximaal € 590 mln. op de Aanvullende Post gereserveerd voor ex-partners. Omdat het een schatting betreft gebaseerd op beperkte informatie kan de uiteindelijke regeling tot minder uitgaven leiden dan initieel geraamd. Additionele verplichtingenruimte wordt gereserveerd wanneer verdere verplichtingen aangegaan worden.
- Gedupeerden van andere toeslagen dan de kinderopvangtoeslag worden in de voorgestelde regeling ook gecompenseerd. Vooruitlopend op definitieve besluitvorming voorzien van een uitvoeringstoets wordt € 23,3 mln. aan verplichtingenruimte gereserveerd voor Opzet/Grove Schuld-gedupeerden in 2021. Bij de Voorjaarsnota is reeds cumulatief € 67 mln. vrijgemaakt voor andere toeslagen en bij de Ontwerpbegroting is additioneel € 90 mln. gereserveerd op de Aanvullende Post. Omdat het een schatting betreft gebaseerd op beperkte informatie kan de uiteindelijke regeling tot minder uitgaven dan geraamd leiden. Additionele verplichtingenruimte wordt gereserveerd wanneer verdere verplichtingen aangegaan worden.
- Gedupeerden kunnen via hun gemeente ondersteuning krijgen. Gemeenten worden hiervoor door Toeslagen gecompenseerd. Hiervoor wordt op korte termijn een tweede specifieke uitkering gepubliceerd, waarvan de verplichting aangegaan wordt in 2021 (ca. € 48 mln.).
- Gedupeerden kunnen gebruik maken van gesubsidieerde rechtsbijstand⁶. Het ministerie van Justitie en Veiligheid voert deze subsidieregeling uit. Voorzien wordt dat deze regeling op korte termijn wordt uitgebreid. In de eerste incidentele supplettoire begroting 2021 inzake herstel toeslagen⁷ was reeds budget gereserveerd voor € 19 mln. in 2022. Vooruitlopend op deze uitbreiding wordt nu additioneel € 11,5 mln.

⁵ Kamerstukken II 2021-2022, 31 066, nr. 912

⁶ Kamerstukken II 2021-2022, 19 622

⁷ Kamerstukken II 2021-2022, 35 704, nr. 1

- verplichtingenruimte gereserveerd. Indien deze uitbreiding nog in 2021 wordt gepubliceerd, zullen de additionele verplichtingen worden aangegaan in datzelfde jaar.
- In 2020 was er een overschrijding van het verplichtingenbudget van € 457,1 mln. vanwege de in 2020 aangegane verplichting voor de Catshuisregeling. Het budget was reeds beschikbaar gesteld in 2021, waardoor deze nu gecorrigeerd dient te worden (€ 457 mln.).
 - De overige verplichtingen bijstellingen houden verband met onderstaande uitgaven.

Uitgaven

Personele uitgaven

In totaal worden de personele uitgaven met € 12,8 mln. naar boven bijgesteld. Hier heeft verschillende oorzaken. Als eerste heeft de ontvlechting van de Belastingdienst in drie afzonderlijke Directeuren-Generaal gevolgen gehad voor de daarvoor benodigde aansturing, kaderstelling en ondersteuning. Dit heeft personele consequenties bij zowel de te ontvlechten onderdelen en de bijbehorende ondersteunende functies binnen de Belastingdienst als het kerndepartement. In 2021 komt er budget over van de Belastingdienst en vanaf artikel 10 (Nog onverdeeld) ten behoeve van het verder inrichten van DG Toeslagen (€ 6,9 mln.). Ook wordt er eenmalig € 4 mln. beschikbaar gesteld voor DG Toeslagen, omdat er incidenteel extra ondersteuning nodig is vanwege de vertraagde werving van eigen personeel. Daarnaast is er in 2021 er onderuitputting bij DG Toeslagen. Hierdoor valt € 6,4 mln. vrij. Het resterende verschil bestaat uit kleinere herschikkingen en verrekeningen.

Materiële uitgaven

De materiële uitgaven worden met € 10,5 mln. omhoog bijgesteld. Dit komt onder andere door bovengenoemde ontvlechting van de Belastingdienst in drie afzonderlijke Directeuren-Generaal. In 2021 komt er budget over van van de Belastingdienst en vanaf artikel 10 (Nog onverdeeld) ten behoeve van het verder inrichten van DG Toeslagen (€ 2,3 mln.). Verder is er een herschikking tussen personele uitgaven en materiële uitgaven ten behoeve van opdrachten die door externe partijen worden uitgevoerd. Dit resulteert in € 5,9 mln. hogere materiële uitgaven. Het resterende verschil bestaat uit kleinere herschikkingen en verrekeningen.

Opdrachten

De kwijtschelding van private schulden start in 2021 later dan initieel verwacht, waardoor er in 2021 budget overblijft voor de opdrachten aan Sociale Banken Nederland (SBN). Anderzijds is er bij de compensatieregeling extra budget benodigd om compensatiebetalingen in 2021 te realiseren. Hierdoor worden middelen herschikt van Opdrachten naar Compensatie toeslagengedupeerden.

Bijdrage aan medeoverheden

Gedupeerden kunnen via hun gemeente ondersteuning krijgen. Gemeenten worden hiervoor door Toeslagen gecompenseerd⁸. Hiervoor wordt op korte termijn een tweede specifieke uitkering gepubliceerd ter waarde van ca. € 48 mln. Hiervan zal € 12 mln. in 2021 als voorschot worden overgemaakt naar de betrokken gemeenten. Van deze € 12 mln. wordt ca. € 0,2 mln. via het btw-compensatiefonds beschikbaar gesteld.

⁸ Kamerstukken II 2021-2022, 19 622

(Schade)vergoeding

Het budget voor (schade)vergoeding wordt omlaag bijgesteld met € 1,1 mln. Dit komt omdat de kwijtschelding van private schulden in 2021 later start dan initieel verwacht. Deze onderuitputting wordt herschikt van Opdrachten naar Compensatie toeslagengedupeerden (€ 5,9 mln.). Om diezelfde reden wordt er ook € 52 mln. herschikt van Kwijtschelden private schulden naar Compensatie toeslagengedupeerden. Daarnaast is in de eerste suppletoire begroting 2021 budget beschikbaar gesteld voor de verbreding van de compensatie van toeslagengedupeerden van de kinderopvangtoeslag (KOT) naar gedupeerden van ook andere toeslagen (niet-KOT). Het beleid zal pas in 2022 starten en daarom wordt het programmabudget van € 7 mln. doorgeschoven van 2021 naar 2022.

4 Beleidsartikelen Nationale Schuld (IXA)

4.1 Artikel 11 Financiering staatsschuld

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 16 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 11 Financiering staatsschuld (bedragen x € 1 mln.)					
	Vastgestelde begroting (incl. ISB 1 t/m 3, NvW) (1)	Stand 1e suppletoire begroting (incl. ISB 4) (2)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (3)		Stand 2 ^e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
Verplichtingen	20.926	20.917	33	3.593	24.543
Uitgaven	20.926	20.917	33	3.593	24.543
<i>waarvan juridisch verplicht</i>		99.92%			99.92%
Opdrachten	16	16	0	0	16
Overige kosten	16	16	0	0	16
Rente	4.366	4.358	33	24	4.415
Rente vaste schuld	4.366	4.358	33	24	4.415
Leningen	16.544	16.543	0	3.569	20.112
Aflossing vaste schuld	16.544	16.543	0	0	16.543
Mutatie vlottende schuld	0	0	0	3.569	3.569
Ontvangsten	56.731	73.997	- 1.998	- 10.439	61.560
Rente	2.045	1.400	172	- 12	1.560
Voortijdige beëindiging derivaten	0	0	386	38	424
Rente vlottende schuld	634	496	- 174	- 47	275
Rente derivaten lang	1.411	904	- 40	- 3	861
Leningen	54.686	72.597	- 2.170	- 10.427	60.000
Uitgifte vaste schuld	54.686	55.000	5.000	0	60.000
Mutatie vlottende schuld	0	17.597	- 7.170	- 10.427	0

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Rente vaste schuld

De rentelasten vallen in 2021 naar verwachting hoger uit dan eerder geraamd (€ 57,0 mln.). Bij de uitgifte van nieuwe schuld worden de rentetarieven vastgelegd tegen het dan geldende rentetarief. Aangezien de rentetarieven nu hoger zijn dan eerder geraamd levert dit een tegenvaller op.

Mutatie vlottende schuld

De mutatie vlottende schuld is voornamelijk het gevolg van de aanpassing van de financieringsbehoefte. In eerdere ramingen werd uitgegaan van een veel grotere financieringsbehoefte door de verlenging van de coronamaatregelen, waardoor de uitgifte van de vaste schuld is verhoogd. Door de eerdere verhoging van de uitgifte vaste schuld, wordt de nu verwachte financieringsbehoefte volledig opgevangen door de vaste schuld en wordt daarnaast nog een deel van de vlottende schuld afgelost (€ 3,6 mld.).

Ontvangsten

Rente

Per saldo vallen de renteontvangsten naar verwachting € 160,0 mln. hoger uit. De belangrijkste verklaringen hierbij zijn:

- *Voortijdige beëindiging derivaten*
Het voortijdig beëindigen van rentederivaten heeft geleid tot eenmalige ontvangsten van € 424,0 mln. Het betreft de contant gemaakte waarde van de rentebaten die anders later dit jaar en voor het grootste deel in de komende jaren zouden zijn ontvangen. Deze rentebaten zijn nu in één keer ontvangen. Het voortijdig beëindigen van rentederivaten draagt bij aan het realiseren van de doelstellingen uit het beleidskader voor schuldfinanciering, namelijk het verlengen van de gemiddelde looptijd van de schuldportefeuille richting de 8 jaar en het beperken van het korte termijn renterisico (renterisicobedrag < 30%).
- *Rente vlottende schuld*
De rentebaten op de vlottende schuld vallen naar verwachting € 221,0 mln. lager uit, met name als gevolg van een lager beroep op de geldmarkt dan geraamd.
- *Rente derivaten lang*
De rentebaten op de derivaten vallen € 43,0 mln. lager uit doordat deze rentebaten nu bij het voortijdig beëindigen van rentederivaten worden gerealiseerd.

Leningen

Per saldo zijn de leningen naar verwachting € 12,6 mld. lager. De belangrijkste verklaringen hierbij zijn:

- *Uitgifte vaste schuld*
De raming voor de uitgifte van schuld is in de maand mei 2021 opnieuw bijgesteld als gevolg van de op dat moment verwachte financieringsbehoefte door de verlenging van coronamaatregelen (€ 5,0 mld.).
- *Mutatie vlottende schuld*
De mutatie vlottende schuld is het gevolg van het aanpassen van de financieringsbehoefte. Doordat de financieringsbehoefte nu veel lager uitvalt dan eerder geraamd wordt de financieringsbehoefte volledig opgevangen door de uitgifte van vaste schuld.

4.2 Artikel 12 Kasbeheer

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 17 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 12 Kasbeheer (bedragen x € 1 mln.)					
	Vastgestelde begroting (incl. ISB 1 t/m 3, NvW) (1)	Stand 1e suppletoire begroting (incl. ISB 4) (2)	Mutaties 2° suppletoire begroting (3)		Stand 2° suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2°suppletoire begroting	
Verplichtingen	1.531	1.531	0	304	1.835
Uitgaven	1.531	1.531	0	304	1.835
<i>waarvan juridisch verplicht</i>		100%			100%
Rente	31	31	0	4	35
Rente kasbeheer	31	31	0	4	35
Leningen	1.500	1.500	0	300	1.800
Verstrekte leningen	1.500	1.500	0	300	1.800
Ontvangsten	9.142	11.326	- 1.618	5.673	15.381
Rente	92	96	0	0	95
Rente kasbeheer	92	96	- 1	0	95
Voortijdige beëindiging binnen kasbeheer	0	0	0	0	0
Leningen	910	938	27	14	979
Ontvangen aflossingen	910	938	27	14	979
Mutaties in rekening-courant en deposito's	8.140	10.292	- 1.645	5.659	14.306
Mutaties in rekening courant en deposito	8.140	10.292	- 1.645	5.659	14.306

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Leningen

Naar verwachting zullen er meer leningen worden verstrekt aan de deelnemers van het schatkistbankieren dan eerder werd geraamd (€ 300,0 mln.).

Ontvangsten

Ontvangen aflossingen

Op basis van actuele realisaties wordt verwacht dat de aflossingen op leningen, die door de Agentschappen en RWT's zijn afgesloten, hoger zullen uitkomen dan eerder geraamd (€ 41,0 mln.).

Mutaties in rekening-courant en deposito's

De wijziging in de geraamde mutatie van het saldo op de rekening-couranten en deposito's van de deelnemers aan schatkistbankieren is het gevolg van het actualiseren van de geraamde uitgaven en inkomsten van de RWT's, de sociale fondsen en de decentrale overheden (€ 4,0 mld.). De mutaties in rekening-courant en deposito's worden veroorzaakt door de

uitgaven en ontvangsten van de deelnemers van het schatkistbankieren. Als een deelnemer een uitgave doet zal het aangehouden saldo op de rekening-courant dalen en dit betekent een uitgave op artikel 12 (Kasbeheer). Een ontvangst van een deelnemer wordt gestort op de rekening-courant en dit zorgt voor een ontvangst op artikel 12. Het Agentschap is uitsluitend beheerder van de rekeningen-courant van het schatkistbankieren.

5 Niet-beleidsartikelen

5.1 Artikel 8 Apparaat Kerndepartement

Tabel 18 pparaatsuitgaven Kerndepartement (Bedragen x € 1.000)					
	Vastgestelde begroting (incl. ISB 1 t/m 3, NvW) (1)	Stand 1e suppletoire begroting (incl. ISB 4) (2)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (3)		Stand 2 ^e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
Verplichtingen	283.512	293.397	9.138	- 647	301.888
Uitgaven	283.512	293.397	9.138	- 647	301.888
Personele uitgaven	195.659	204.776	8.208	- 759	212.225
Eigen personeel	187.433	195.991	7.930	- 2.335	201.586
Inhuur externen	7.703	8.262	266	1.576	10.104
Overig personeel	523	523	12	0	535
Materiële uitgaven	87.853	88.621	930	112	89.663
ICT	13.951	16.834	- 1.632	- 876	14.326
Bijdrage aan SSO's	43.146	41.578	2.217	- 6.031	37.764
Overig materieel	30.756	30.209	345	7.019	37.573
Ontvangsten	51.837	53.636	2.641	- 2.639	53.638

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Personele uitgaven

Binnen en tussen de subartikelen van artikel 8 vinden verschillende (kleine) budgetneutrale herschikkingen plaats. Daarnaast hebben er enkele overboekingen van en naar andere departementen plaatsgevonden. De grootste mutaties zijn:

- De loonkosten van eigen personeel zijn hoger vanwege een stijging van de cao-lonen, de eenmalige uitkering inzake de nieuwe cao en de extra uitgaven als gevolg van de eenmalige thuiswerkvergoeding 2021 (ca. € 3,3 mln.).
- Ten behoeve van de transitie en versterking van het ministerie van Financiën als gevolg van de ontvlechting van de Belastingdienst, Douane en Toeslagen is extra capaciteit nodig bij diverse stafdirecties binnen het kerndepartement (ca. € 3,7 mln.).

5.2 Artikel 10 Nog onverdeeld

Tabel 19 Nog onverdeeld (Bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. ISB 1 t/m 3, NvW) (1)	Stand 1e suppletoire begroting (incl. ISB 4) (2)	Mutaties 2° suppletoire begroting (3)		Stand 2° suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2°suppletoire begroting	
Verplichtingen	514.052	469.939	- 178.539	- 291.400	0
Uitgaven	514.094	469.981	- 414.686	- 55.295	0
Nog te verdelen	514.094	469.981	- 414.686	- 55.295	0
Loonbijstelling-apparaat	3.103	71.818	- 64.377	- 7.441	0
Prijsbijstelling-apparaat	9.713	34.938	- 23.834	- 11.104	0
Onvoorzien-programma	466.756	310.035	- 307.644	- 2.391	0
Onvoorzien-apparaat	34.522	53.190	- 18.831	- 34.359	0
Ontvangsten	0	0	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget van de nog te verdelen middelen wordt in totaal met € 469,9 mln. afgeboekt. Daarmee komt de begrotingsstand uit op nihil. Het bedrag van deze afboeking is nagenoeg gelijk aan de uitgavenmutatie en wordt toegelicht onder uitgaven. Hiervan is € 248,1 mln. overgeboekt naar artikel 13 (Toeslagen). Dit betreft verplichtingenbudget voor de kindregeling en de specifieke uitkering voor brede hulp bij gemeenten voor toeslagengeduceerden.

Uitgaven

Nog te verdelen

De nog te verdelen uitgaven worden met € 470,0 mln. afgeboekt en daarmee komt de begrotingsstand op 0. Hiervan wordt € 131 mln. overgeheveld naar de (beleids)artikelen, € 241 mln. wordt doorgeschoven naar met name 2022 en € 98 mln. van het uitgavenbudget valt vrij. De grootste mutaties (> € 5 mln.) worden hieronder toegelicht.

- De tranche 2021 van de loon- en prijsbijstelling van € 88 mln. is in de eerste suppletoire begroting toegevoegd aan artikel 10 (Nog onverdeeld). De loon- en prijsbijstelling wordt volledig en naar rato verdeeld over de (beleids)artikelen.
- In het kader van de ontvlechting wordt € 10 mln. van de eerder gereserveerde middelen voor de transitie, versterking en betere dienstverlening van de Belastingdienst, Kerndepartement, Douane en Toeslagen overgeheveld van artikel 10 (Nog onverdeeld) naar artikelen 1 (Belastingen), 8 (Apparaat kerndepartement), 9 (Douane) en 13 (Toeslagen).
- In de kabinetsreactie op het rapport «Ongekend Onrecht» van 15 januari 2021 heeft het kabinet maatregelen aangekondigd om de informatiehuishouding op orde te brengen, zowel intern als extern. De middelen bestemd voor het ministerie van Financiën werden gereserveerd op artikel 10 (Nog onverdeeld). Er wordt € 7 mln. overgeheveld naar artikel 1 (Belastingen) op basis van een actieplan om de informatiehuishouding binnen de Belastingdienst te verbeteren en de opgestelde ketenplannen voor de ketens Loonheffing, Omzetbelasting en Gegevens.

Modernisering en vernieuwing van deze ketens is randvoorwaardelijk voor een goede dienstverlening en juiste informatievoorziening aan de burger.

- Voor diverse budgettaire knelpunten binnen de begroting IX, zoals het beheer van de UBO-registers en de bijbehorende handhavingskosten en de versterking van het evaluatiebeleid, wordt € 6 mln. van artikel 10 (Nog onverdeeld) overgeheveld naar de desbetreffende artikelen.
- Gedupeerden van de toeslagenaffaire kunnen via hun gemeenten ondersteuning krijgen. Gemeenten worden hiervoor door Toeslagen gecompenseerd. Hiervoor wordt op korte termijn een tweede specifieke uitkering gepubliceerd, waarvan de verplichting aangegaan wordt in 2021. Hiervan wordt € 12 mln. in 2021 vooruit betaald. Dit budget wordt overgeboekt naar artikel 13 (Toeslagen) en een deel zal worden overgeboekt naar artikel 6 (BTW-compensatiefonds). De overige € 36 mln. wordt doorgeschoven naar 2022.
- In de eerste incidentele suppletore begroting 2021 inzake Herstel Toeslagen is budget beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de kindregeling van gedupeerden van de toeslagenaffaire. De uitvoering hiervan zal pas in 2022 starten en derhalve wordt € 200 mln. kasbudget naar 2022 geschoven.
- Niet alle resterende middelen op artikel 10 (Nog onverdeeld) zijn in 2021 benodigd of kunnen niet worden ingezet. Er valt daarom € 98 mln. aan nog onverdeelde middelen vrij. Hiervan is € 55 mln. al eerder vermeld in de verdiepingsbijlage van de Ontwerpbegroting IX 2022.